

بررسی اثرات برخی از فاکتورهای زراعی بر رشد، نمو و عملکرد گیاه دارویی -

علوفه‌ای کنگر فرنگی

بابک بحرینی نژاد^۱، کریم باقرزاده^۲، مهرداد کاشف^۳

۱ و ۲ - مرکز تحقیقات منابع طبیعی و امور دام اصفهان

۳ - معاونت برنامه ریزی و بودجه وزارت کشاورزی

کنگر فرنگی با نام علمی *Cynara cardunculus* گیاهی چند ساله از خانواده کمپوزیته است که در غرب از برگهای آن در صنایع داروسازی برای ساخت داروهای کاهش دهنده چربی و قند خون استفاده می‌شود همچنین اندامهای هوایی آن اغلب به صورت سیلو در جیره غذایی دام به عنوان یک جایگزین به جای ذرت و افزایشده شیر در گاوهای شیرده استفاده می‌شود.

در ایران تاکنون تحقیقات زراعی بر روی این گیاه مشاهده نشده و در همین راستا تحقیقی در زمینه اثرات تاریخ کاشت، تراکم و روش کشت (کرتی و پشته‌ای) بر رشد، نمو و عملکرد آن از سال ۱۳۷۷ در ایستگاه تحقیقاتی شهید فروه وابسته به مرکز تحقیقات منابع طبیعی و امور دام اصفهان آغاز و در اولین مراحل این تحقیق پتانسیل بالایی از عملکرد اندام هوایی که تا ۵۵ تن برگ تازه در هکتار در یک چین می‌رسید مشاهده گردید که می‌توان با اتخاذ تصمیمات صحیحی زراعی تا ۳ چین در سال برداشت نمود. یادداشت برداریها بر روی مراحل فنولوژیک نشان داد که این گیاه در سال اول رشد رویشی داشته و در سال دوم در اوایل اردیبهشت ماه به گل می‌رود، مراحل دانه‌بندی و رسیدگی بذر به ترتیب اواسط تیر و اواخر خرداد ماه می‌باشد.

همچنین نتایج نشان داد که بهترین تاریخ کاشت از بین تاریخهای ۷۷/۱/۱۷، ۷۷/۲/۷ و ۷۷/۲/۲۵ تحت شرایط اصفهان ۷۷/۱/۱۷ و با تراکم ۵ بوته در متر مربع از بین تراکمهای ۳/۳، ۵ و ۱۰ بوته در متر مربع و بر روی پشته می‌باشد.

با توجه به بحران کمبود علوفه در سطح کشور از یکسو و عملکرد بالای کنگر فرنگی از سوی دیگر و همچنین امکان استفاده در صنایع داروسازی، انجام تحقیقات وسیعتری در جهت افزایش کمیت و کیفیت این گیاه ضروری به نظر می‌رسد.